

حق کودکی

سردرگمی جنسیتی

ترجمه: پریسا کاکایی

انتشار: سایت حق کودکی

<http://right-to-childhood.com>

سردرگمی جنسیتی

مسائل مربوط به جنسیت

کتابچه‌ی راهنما درباره‌ی توجه به خشونت‌های جنسیت‌محور موثر بر نوجوانان و جوانان

شورای اروپا، ۲۰۰۷

ترجمه: پریسا کاکایی

انتشار: سایت حق کودکی

ارجاع: شورای اروپا، ۲۰۰۷. مسائل مربوط به جنسیت، کتابچه‌ی راهنما درباره‌ی توجه به خشونت‌های جنسیت‌محور تاثیرگذار بر نوجوانان و جوانان؛ تمرین سردرگمی جنسیتی. ترجمه‌ی پریسا کاکایی. سایت حق کودکی، ۲۰۱۵

مطلبی که در پی می‌آید ترجمه‌ای از کتابچه‌ی راهنمای "مسائل مربوط به جنسیت" است که برای فعالیت در مورد جنسیت و خشونت‌های جنسیت‌محور که بر زندگی نوجوانان و جوانان تاثیر دارد، تهیه شده است. آموزش در مورد جنسیت و خشونت‌های جنسیت‌محور بخشی از آموزش حقوق بشر محسوب می‌شود و سعی دارد برابری کرامت انسانی را ترویج دهد. در سال ۲۰۰۲ و در چهارچوب برنامه‌ی آموزش حقوق بشر به جوانان شورای اروپا، کتابچه‌ی راهنمایی در زمینه‌ی آموزش حقوق بشر برای آموزش‌گران، تسهیل‌گران، راهنمایان، معلمان، داوطلبان و مربیانی که در ارتباط با آموزش جوانان فعال هستند تهیه شد و سال‌ها بعد، تجربه‌ها و نتایج حاصل از این راهنما به انتشار کتابچه‌ی حاضر که بر مسائل مربوط به جنسیت تمرکز کرده است منجر شد.

کتابچه‌ی راهنمای "مسائل مربوط به جنسیت" شامل مفاهیم و تمرین‌های مختلف مربوط به جنسیت است و در نظر دارد تا با افزایش آگاهی در این زمینه، در جهت کاهش خشونت‌های جنسیت‌محور گام بردارد. سایت حق کودکی نیز خواهد کوشید تا بخش‌هایی از این کتابچه را به مرور ترجمه کرده و در اختیار مخاطبان قرار دهد.

تمرین "سردرگمی جنسیتی"، به منظور کار با نوجوانان ۱۳ سال به بالا و درک مفهوم جنسیت و ارتباط آن با خشونت‌های جنسیت‌محور طراحی شده است. این تمرین می‌تواند توسط مربی یا تسهیل‌کننده، بر مبنای نیاز، زمان، شرایط محیط آموزشی و فرهنگ جامعه تطبیق داده شود.

جنسیت، فقط مذکر و مونث، مرد و زن نیست. چیزی بیشتر است، چیزی بزرگ تر. جنسیت چیزی است که اگر بخواهید، شما آن را تعریف می کنید، نه چیزی که به شما تحمیل می شود.

پیچیدگی	سطح ۳. این سطح شامل فعالیت های طولانی تر به منظور پرورش و گسترش درک و بینشی عمیق تر نسبت به یک موضوع است و به سطوح بالاتری از توانایی در بحث و مهارت های مربوط به کار گروهی نیاز دارد.*
تعداد نفرات گروه	۱۰ تا ۳۰ نفر
مدت زمان	۱۲۰ دقیقه
نگاه اجمالی	این تمرین ترکیبی از بررسی تحلیلی مفاهیمی است که در بحث های مربوط به جنسیت به کار برده می شوند و تعمقی منتقدانه و بلاواسطه بر جنسیت خود است. همچنین، موضوع روابط و گرایش جنسی را نیز در بر می گیرد.
اهداف	<ul style="list-style-type: none"> • واداشتن شرکت کنندگان به تعمق در مورد رویکرد درونی خود به موضوع جنسیت و همچنین به جنسیت خود به طور خاص • نشان دادن اینکه جنسیت فقط در مورد مسائل زنان نیست و اینکه جنسیت موضوعی ایستا نیست که با دوگانه‌ی مذکر-مونث یا مرد-زن مورد بحث قرار گیرد • بر قراری ارتباط بین گرایش جنسی و جنسیت
مواد	<ul style="list-style-type: none"> • قلم و کاغذ • کپی اطلاعات خود و شرکت کنندگان • کمک های تصویری مربوطه یا تجهیزات لازم برای ارائه‌ی مطالب و اطلاعات
آماده سازی	ارائه‌ی کوتاهی در مورد اصطلاحات و واژگان به کار برده شده در مباحث جنسیت که اصطلاحاتی مانند جنس ^۱ ، جنسیت ^۲ ، مرد، مذکر، زن، مونث، تراجنس، بیناجنس را پوشش دهد.

دستورالعمل

- از شرکت کنندگان بخواهید که هر کدام، به طور مجزا، اولین چیزی که با دیدن کلمه جنسیت به ذهنشان می رسد را بنویسند. به آنها بگویید که این برگه را تا مرحله‌ی بعدی تمرین پیش خود نگه دارند.

¹. Sex

². Gender

• معرفی خلاصه‌ای را در مورد واژگان رایجی که در مباحث جنسیتی به کار برده می‌شود، اصطلاحاتی چون جنس، جنسیت، مرد، مذکر، زن، مونث، تراجنس³، بیناجنس⁴ مطرح کنید. بسیار مهم است که به عنوان تسهیل‌گر تعاریف گوناگونی برای هر اصطلاح ارائه دهید تا نشان دهید که تعریف نهایی و یک‌پارچه‌ای از این اصطلاحات وجود ندارد. ترجیحا، تعاریفی که ارائه می‌دهید باید به عنوان تعاریف ممکن شرح داده شوند. در طی ارائه، همچنانکه هر اصطلاح جدیدی معرفی می‌شود، شرکت‌کنندگان را به بحث و به چالش کشیدن تعاریف ارائه شده تشویق کنید. اگر شرکت‌کنندگان خودشان اعلام آمادگی نمی‌کنند، از آنها سوال بپرسید و دعوتشان کنید تا درباره‌ی آنچه شنیده‌اند نظرشان را بیان کنند.

• گروه را به گروه‌های کوچک‌تر، شامل حداکثر پنج نفر تقسیم کنید. از هر گروه بخواهید که در مجموع، بیست دقیقه در این مورد فکر کنند که هر کدام از موضوعات ارائه شده، چه معنایی را برای افراد گروه در بر دارند. برای بحث در این مورد می‌توانند سوالات زیر را مبنای گفت و گوی خود قرار دهند:

۱. وقتی با این اصطلاحات مواجه می‌شوم چه احساسی دارم؟
۲. خود را در رابطه با این مفاهیم و تعاریف ارائه شده برای آنها چگونه می‌بینم؟
۳. آیا با تعاریف ارائه شده موافق هستم؟ چرا هستم یا نیستم؟
۴. آیا می‌توانم با هیچ کدام از تعاریفی که برای اصطلاحات ارائه شده اند، هویت خود را تعیین کنم؟ چگونه؟ چرا نه؟

- گروه باید آماده باشد تا گزارش کوتاهی از نتایج بحث‌های‌شان را برای تمام اعضای گروه اصلی ارائه دهد.
- همه‌ی اعضای گروه بزرگ‌تر را دور هم جمع کنید و به گزارش‌ها گوش دهید. اطمینان حاصل کنید که هر گروه از زمانی برابر برخوردار است و اگر بعد از هر گزارش نیاز به توضیح روشن‌تری بود از آنها سوال کنید. در این مرحله موضوعاتی که در نتیجه‌ی تفاوت‌های زبانی مطرح می‌شوند نیز می‌توانند مورد اشاره قرار بگیرند.
- از اعضا درخواست کنید که دوباره اولین چیزی که با دیدن کلمه جنسیت به ذهنشان می‌رسد را بنویسند. از آنها بخواهید به آنچه در ابتدا نوشته بودند نگاه کنند و با نوشته‌ی جدید خود مقایسه کنند.
- بحثی مبتنی بر ارزیابی را آغاز کنید که بر واکنش شرکت‌کنندگان به تفاوت‌های آنچه بار اول و دوم در پاسخ به سوال قبل نوشته‌اند، تمرکز داشته باشد.

بررسی و ارزیابی

از شرکت‌کنندگان بخواهید که کنار هم و به شکل یک دایره، روی زمین یا صندلی بنشینند. سوال‌های زیر می‌توانند به عنوان راهنمای بحث مبتنی بر ارزیابی به کار برده شوند:

- لطفا آنچه که اولین و دومین بار، در پاسخ به "اولین چیزی که با دیدن کلمه جنسیت به ذهنتان می‌رسد بنویسید" نوشته‌اید را با دیگر اعضای گروه درمیان بگذارید.
- به نظراتان تفاوتی که بین پاسخ اول و دوم به وجود آمده است ناشی از چیست؟
- اگر تفاوتی بوده، شما از آن متعجب شده‌اید؟ چرا؟
- به نظراتان چرا مردم چنین درک متفاوتی از اصطلاحات مربوط به جنسیت دارند؟
- این اصطلاحات در فضای عمومی چگونه ارائه می‌شوند؟

³ . Transgender

⁴ . Inter-gender

- چگونه زبان می‌تواند به خشونت جنسیت‌محور کمک کند؟
- آیا زبان جنسیت‌زده⁵ و روشی که این زبان به کار برده می‌شود، به تبعیض کمک می‌کند؟
- در جایی که شما زندگی می‌کنید، تا چه حدی امکان و فضای گفت‌وگو در مورد تعریف اصطلاحات مربوط به جنسیت وجود دارد؟
- به نظرتان، جوانان تا چه حد در این بحث‌ها حضور دارند؟
- چگونه افراد جوان، درگیر این بحث‌ها می‌شوند؟

از شرکت‌کنندگان بخواهید که به سوالات مربوط به پی‌گیری تمرین پاسخ دهند:

- در طول این تمرین چه چیزی یاد گرفتید؟
- در طول تمرین چه احساسی داشتید؟
- الان، در پایان تمرین چه احساسی دارید؟
- دستاورد شما از مشارکت در این تمرین چه بود؟

نکاتی برای تسهیل‌گران

دقت کنید که شرکت‌کنندگان، رویکردها و شناخت متفاوتی نسبت به موضوع خواهند داشت. در نظر بگیرید که ممکن است درباره‌ی کلمات فنی مختلف و تفاوت‌های زبانی، تردید و سردرگمی وجود داشته باشد. سعی کنید توضیح دهید و بدون ایجاد این حس که تنها آنچه شما به مشارکت‌کنندگان می‌گویید "درست" است، مساله را روشن کنید.

پیشنهاداتی برای پی‌گیری

در مورد دعوت از یک سخن‌گوی مهمان از طرف یک سازمان محلی مربوط به جامعه‌ی رنگین‌کمانی‌ها⁶ یا فعال در زمینه‌ی جنسیت که در مورد جنسیت و معانی آن با گروه صحبت کند، فکر کنید. مشارکت‌کنندگان می‌توانند قبل از حضور در جلسه، سوالات خود را آماده کنند و سخن‌گوی مهمان می‌تواند درباره‌ی اینکه تعاریف مربوط به جنسیت و درک رایج از اصطلاحات مربوطه چه نقشی در سازمان آنها یا کارهای‌شان دارد، صحبت کند.

ایده‌هایی برای تمرین

اگر در میان مشارکت‌کنندگان، افرادی به زمینه‌های مفهومی موضوعات مربوط به جنسیت علاقه‌ی بیشتری نشان می‌دهند، می‌توانید مرور فصل اول این کتاب راهنما را به آنها توصیه کنید.

برگه‌ها و جزوات

می‌توانید پس از پایان ارائه‌ی اطلاعات، یک کپی از خلاصه‌ای که شامل واژگان، اصطلاحات و مفاهیم مربوط به مباحث جنسیت هستند را در اختیار شرکت‌کنندگان قرار دهید.

این تمرین ترجمه‌ای است از:

Council of Europe, 2007. *Gender Matters, A manual on addressing gender-based violence affecting young people; Gender confusion activity*. Directorate of Youth and Sport, Hungary

⁵. Gender Related Language

⁶. LGBT: Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender